

Reino Niskanen ym.

Huhtalantie 157

62100 LAPUA

ASIA Turvatekniikan keskuksen toiminta nestekaasun välivaraston turvallisuus-
riskien arvioijana ja perustamisluvan antajana

KANTELUN TEKIJÄ Reino Niskanen ym.

1 KANTELU

Insinööri Reino Niskanen ym. ovat oikeuskanslerille 9.6.2004 osoittamassa kirjoituksessa arvostelleet Turvatekniikan keskuksen toimintaa Lapualla perustettavan nestekaasun välivaraston turvallisuusriskien arvioijana ja perustamisluvan antajana.

2 HANKITUT SELVITYKSET

Apulaisoikeuskanslerin sijainen Nils Wirtanen on 10.6.2004 päivätyllä kirjeellään pyytänyt kauppa- ja teollisuusministeriötä hankkimaan kante-
lussa mainittujen virkamiesten ja turvatekniikan keskuksen selvitykset ja
antamaan oman lausuntonsa asiasta.

Turvatekniikan keskus on hankkinut asiassa johtaja Timo Okkosen, yli-
insinööri Päivi Rantakosken, ylitarkastaja Heikki Penttisen ja turvallisuus-
insinööri Hannu Konosen selvitykset. Turvatekniikan keskuksen selvityk-
sen on allekirjoittanut ylijohdaja Seppo Tuominen ja johtaja Juha Karjalai-
nen.

Kauppa- ja teollisuusministeriö on 30.9.2004 antanut osastopäällikkö
Timo Kekkosen ja ylitarkastaja Veli Viitalan allekirjoittaman lausunnon.

Kantelijat ovat 18.2.2005 antaneet selvitysten johdosta vastineensa.

Oikeuskanslerinvirastoon on pyydetty jäljennös Vaasan hallinto-oikeuden 8.7.2005 antamasta päätöksestä. Korkeimmasta hallinto-oikeudesta on lisäksi pyydetty päätösjäljennös, josta ilmenee että Tehokaasu Oy oli korkeimpaan hallinto-oikeuteen 9.9.2005 saapuneessa kirjoituksessa peruuttanut valituksensa.

Oikeuskanslerinvirastoon on lisäksi pyydetty Lapuan kaupungilta jäljennös kaupungin ja Tehokaasu Oy:n kesken 7.2.2006 allekirjoitetusta sopimuksesta. Sopimuksen mukaan Tehokaasu Oy:n ja Lapuan kaupungin kesken tehdyt sopimukset nestekaasun välivaraston sijoittamisesta ja rakentamisesta maanvuokrasopimuksen mukaisille kiinteistöille puretaan. Samalla sopimuksella on purettu myös kaupungin ja Tehokaasu Oy:n kesken tehty maanvuokrasopimus.

3 RATKAISU

3.1 Kauppa- ja teollisuusministeriön lausunto

Kauppa- ja teollisuusministeriö on kantelun johdosta antamassaan lausunnossa muun muassa todennut, että Turvatekniikan keskuksen antama lupa Lapualle suunnitellun nestekaasun välivaraston sijoittamiselle ja asiassa myöhemmin antamat lausunnot ovat olleet ristiriitaisia sen suhteen, oliko lupa annettu sekä nestekaasuasetuksen että vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen perusteella vai pelkästään nestekaasuasetuksen perusteella.

Huomioon ottaen hankkeen merkittävyys ja siihen liittyvien vaarallisten kemikaalien suuri määrä sekä Turvatekniikan keskukselle annettu laaja harkintavalta säännösten soveltamisessa, olisi Turvatekniikan keskuksen esimiestason aktiivisempi osallistuminen asian käsittelyyn ollut perusteltua. Hakemuksessa esitetty karttapiirros kattoi vain säteeltään 500 metrin ympyrän alueen. Varaston suuruudesta johtuen olisi ollut perusteltua edellyttää karttapiirrosta laajemmalla vyöhykkeellä. Ympäristössä olevia rakennuksia ja rakennelmia ei ole tarkasteltu kattavasti.

Hakemuksessa ei myöskään käsitelty kattavasti suurimpia mahdollisia vaaratilanteita eikä niiden seurauksia laitoksen sisällä ja vaikutuksia laitoksen ulkopuolelle.

Turvatekniikan keskus tarkasteli nestekaasuvaraston suojaetäisyyksiä pelkästään nestekaasuasetuksen soveltamisesta annetussa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä esitettyjen suojaetäisyyksien perusteella. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä ei ole esitetty suojaetäisyyksiä maapeitteisille säiliöille ja kuljetussäiliöille. Näiden suojaetäisyydet määräytyvät tehtävien turvallisuusanalyysien perusteella ottaen huomioon asetusten yleiset sijoitusvaatimukset. Tarvittavia turvallisuusanalyysijä ei ollut käytettävissä olevassa aineistossa esitetty. Ulkopuolisten kohteiden

mahdollista vaikutusta suuronnettomuusvaaran lisääntymiseen ei hakemuksessa myöskään ollut kattavasti selvitetty.

3.2 Hallinto-oikeuden päätös

Turvatekniikan keskus myönsi 5.3.2004 Tehokaasu Oy:lle luvan väliaikaisesti varastoida nestekaasua erikseen haettavan rakennusluvan perusteella myöhemmin rakennettavalle varastolle hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Lupa myönnettiin ehdolla, että Turvatekniikan keskuksen päätöksessä kuvattuja toimia onnettomuuksien ehkäisemiseksi noudatetaan ja muulta osin toimitaan hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Asiassa todettujen kuulemis- ja kuuluttamisvirheiden, hakemuksen puutteellisuuden, päätöksen sijoitusvaatimusta koskevien puutteellisuuksien ja päätöksen perusteluissa olevien puutteiden vuoksi Vaasan hallinto-oikeus kumosi 8.7.2005 Turvatekniikan keskuksen päätöksen ja palautti asian sille uudelleen käsiteltäväksi. Turvatekniikan keskuksen oli otettava asia uudelleen käsiteltäväksi hallinto-oikeuden päätöksen saatua lainvoiman, mikäli Tehokaasu Oy tahtoi hakemustaan jatkaa, ja ottaa huomioon palautukseen johtaneet syyt.

3.3 Johtopäätökset

Kantelun kohteena on Turvatekniikan keskuksen menettely ja päätös turvallisuusriskien arvioijana ja perustamisluvan antajana. Hallinto-oikeus totesi palautuspäätöksessään muun muassa, että kysymyksessä on suuronnettomuusvaarallinen kohde, joka sisältää huomattavan turvallisuusriskin lähiympäristössä asuville ja työskenteleville sekä lähiympäristön rakennuksille ja muulle omaisuudelle.

Päätöksestä on luettavissa, että Turvatekniikan keskus ei ollut perustamisluvan antajana arvioinut nestekaasuvävarastoon liittyvää turvallisuusriskiä riittäväällä asiantuntemuksella. Samaan lopputulokseen on päätynt kauppa- ja teollisuusministeriö omassa lausunnossaan.

Asiassa saatujen selvitysten perusteella Tehokaasu Oy on luopunut kaasuvävaraston rakentamisesta Lapuan keskustaan. Purkusopimus on Lapuan kaupungin ja Tehokaasu Oy:n kesken allekirjoitettu 7.2.2006.

Koska Turvatekniikan keskukselle on annettu laaja harkintavalta säännösten soveltamisessa, katson että esimiestason olisi tullut perusteellisemmin osallistua asiassa olevien riskien arvioimiseen ja asian käsittelyyn. Asia ei kuitenkaan anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin, että vastaisen varalle kiinnitän Turvatekniikan keskuksen huomiota asioiden perusteelliseen valmisteluun ja riskien arviointiin.

Pyydän Niskasta antamaan ratkaisun tiedoksi myötäpuolilleen. Kirjoituksen liitteet palautetaan oheisina.

Oikeuskansleri

Paavo Nikula

Vanhempi

oikeuskanslerinsihteeri

Marja-Leena Joutsiniemi